

Beredskabsplan for håndtering af udbrud af planteskadegørere

Version 3.0 af marts 2021

RESUME

Beredskabsplanens formål og anvendelse

LBST's indsats ved et skadegører-udbrud har som overordnet formål at fjerne eller inddæmme skadegørerpopulationen, hindre spredning, samt begrænse økonomiske tab og skader for biodiversiteten. Beredskabsplanen er en *fælles vedtægt* og *'køgebog'* om, hvordan LBST's indsats skal organiseres og gennemføres.

LBST's indsats, som kan strække sig over flere år, består overordnet i at

- fastslå udbruddets omfang og karakter
- analysere, beslutte og iværksætte effektive og proportionale løsninger
- informere og føre dialog med relevante parter om udbruddets risici og LBST's indsats, bl.a. for at stimulere til en supplerende, frivillig indsats.

Beredskabsplanen aktiveres af Enhedsledelsen efter indstilling fra Team Planteregulering, når det vurderes, at udbruddet *ikke* kan håndteres tilstrækkeligt effektivt ved rutinemæssig sagsbehandling.

Beredskabets organisation

Indsatsgruppen er navnet for den samlede gruppe og er organiseret som følger:

- *Indsatslederen*, udpeget af Enhedsledelsen, er Indsatsgruppens overordnede koordinator med reference til enhedsledelsen, som har beføjelser til at sikre, at Styregruppens beslutninger gennemføres. Indsatslederen vedligeholder en *Masterplan*, som beskriver principper, begrundelser og terminologi for indsatsen.
- *Styregruppen* træffer alle *strategiske* beslutninger om LBST's indsats inden for rammerne af vicedirektørens overordnede beslutninger. Styregruppen udpeges af Enhedsledelsen under hensyntagen til vigtige nøgle-koordineringsroller i forhold til et udbrud, herunder til vitale laboratorie- og kontrolopgaver samt forskningsbaseret viden.
- *Tovholderne* er Styregruppemedlemmer udpeget som procesledere for hver af de seks arbejdsgrupper.
- *Arbejdsgrupper* etableres af Styregruppen til at gennemføre hver sin proces. Grupperne består af medarbejdere fra LBST, FVST/Lab og forskningsinstitutioner.
- På baggrund af vicedirektørens ressourcebeslutninger udpeger *Lokalafdelingslederen kontrollører* til at udføre undersøgelses- og bekæmpelsesopgaver, herunder én *ledende kontrollør*, som sikrer kontakten til planteavlere og til Styregruppen, planlægger logistik og materiel, og deltager i instruktion af andre kontrollører.

Indsatsgruppens *interne partnere* er: Vicedirektøren, Enhedsledelsen, Jordbrugskontrol, FVST/Lab, Forskningsinstitutioner, enhedens eksportteam samt eventuelt Beredskabsstyrelsen. *Eksterne partnere* kan være: Plantesundhedsudvalget, andre interessentgrupper, andre NPPO'er, andre offentlige myndigheder, FVO, entreprenører.

Indsatsens faser og processer

Indsatsens forløb over tid kan, alene for overblikkets skyld, opdeles i fem *faser*:

- *Initieringsfasen*, med fokus på hvorvidt beredskabet skal aktiveres eller ej samt etablering af organisationen og et første overblik over udbruddet ved aktivering.
- *Undersøgelses- og vurderingsfase*, med fokus på at analysere udbruddets omfang og risici.

- *Bekæmpelsesfasen*, med fokus på at bekæmpe skadegørerpopulationen ved forbud og påbud og eventuelt ved LBST's egen eller rekvirerede fysiske bekæmpelse.
- *Moniteringsfasen*, med fokus på at undersøge effekten af zoner, bekæmpelse etc.
- *Afviklingsfasen*, med fokus på at beskrive opfølgende aktiviteter efter beredskabets deaktivering.

Beredskabsplanens aktiviteter er ordnet i seks *processer*, dvs. grupper af aktiviteter af samme karakter, udført i en hensigtsmæssig rækkefølge og under en bestemt tovholders ledelse. Processerne kører parallelt i et komplekst samspil.

- I processen *Feltundersøgelser* undersøges og kortlægges udbruddets udstrækning og styrke, karantæne-zoner defineres, smitteveje og -lokalteter opspores, og skadegørerpopulationen monitoreres. Aktiviteterne inkluderer bl.a. instruktion af kontrollører, diagnostik, og eventuelt etablering af en 'hot-line' til borgeres indrapportering.
- I processen *Risikoanalyse og prioritering* vurderes den konkrete risiko ved udbruddet, og der produceres anbefalinger om feltundersøgelser og bekæmpelsesmetoder, styrke og prioriteringer.
- I processen *Borgerinformation* produceres korrekt og rettidig information til berørte avlere, borgere, erhvervsorganisationer etc. om Indsatsgruppens 'fælles situationsbillede' af udbruddets omfang og LBST's indsats, herunder et Faktaark om skadegøreren, og eventuelt et website, faktaark eller FAQ om det konkrete udbrud.
- I processen *Dialog med interessenter* føres en formaliseret og transparent dialog med relevante interessenter for at tilvejebringe en fælles forståelse af udbruddets konsekvenser, drøfte LBST's foranstaltninger og appellere til interessenters supplerende indsats. Dialogen omfatter Plantesundhedsudvalget, og kan også inkludere erhvervsorganisationer, lokale planteproducenter, borgere i et lokalområde, kommunale forvaltninger eller lokalpolitikere.
- I processen *Sagsafgørelse og bekendtgørelse* udstedes påbud til personer og virksomheder (fx om destruktion eller behandling af planter etc.), og forbud (fx mod dyrkning eller salg af bestemte planter), som er nødvendige for at bekæmpe skadegørerpopulationen. Sagsafgørelser udarbejdes på grundlag af feltundersøgelser, risikovurderingen samt EU's og national lovgivning, internationale standarder etc. I visse tilfælde kan påbud og forbud generaliseres i en særskilt bekendtgørelse.
- I processen *Fysisk bekæmpelse* udrykkes eller inddæmmes skadegørerpopulationen gennem fysisk bekæmpelse udført eller rekvireret af LBST, når påbud/forbud ikke er hensigtsmæssige eller tilstrækkelige.

Omkostningsdækning

Det offentlige omkostninger ved bekæmpelse af udbrud er ikke dækket af en særskilt, statslig bevilling. LBST's omkostninger afholdes derfor som udgangspunkt af styrelsen. EU medfinansiering kan dække op til 50 % af offentligt afholdte udgifter.

Beredskabsplanen i sin helhed kan rekvireres ved henvendelse til planter@lbst.dk